

Program „Od ziola do apteki natury”

Wprowadzenie

Program „Od ziola do apteki natury” przygotowany został przez nauczycieli prowadzących zajęcia według projektu „Przez aktywność do sukcesu” - warsztaty przyrodnicze „Akademia Młodych Odkrywców”. Obejmuje 32 godz. zajęć – 8 godz. realizowanych jest w okresie października, 24 godz. w okresie wiosny i lata (od kwietnia do lipca). Dzięki temu dzieci mają możliwość zetknięcia się z przyrodą w różnych porach roku – okres owocowania roślin i wytwarzania nasion, kwitnienia, pylenia.

Program „Od ziola do apteki natury” jest programem autorskim grupy nauczycieli prowadzących warsztaty przyrodnicze „Akademia Młodych Odkrywców”. Zawiera on elementy programu edukacyjnego „Bocian” opracowanego przez PPPP „pro natura”. Zajęcia będą miały charakter zajęć terenowych i ćwiczeń laboratoryjnych. Po zakończeniu projektu uczniowie posiadają umiejętność rozpoznawania podstawowych roślin leczniczych z terenów czystych ekologicznie na terenie gminy Błazowa i sporządzania zielników roślin leczniczych. Dbając o atrakcyjność zajęć, uczniowie pod kierunkiem opiekunów, będą pracować różnymi formami i metodami. Ciekawe obiekty przyrodnicze na terenie gminy będą dokumentowane przy pomocy zakupionych środków audiowizualnych. Ponadto uczniowie uczestniczą w wyjeździe edukacyjnym do Zagłębia Rumiankowego na Lubelszczyźnie.

Program realizowany jest w 9 grupach w 8 szkołach podstawowych na terenie gminy. Każda grupa liczy do 15 osób. Szkoła Podstawowa im. Króla Władysława Jagiełły, ze względu na większą niż w pozostałych szkołach liczbę dzieci, organizuje 2 grupy. Na terenie gminy w programie bierze udział 110 dzieci.

Cele:

Dydaktyczne:

- Poznanie nazw roślin leczniczych
- Poznanie zasad zbioru warunków suszenia roślin
- Poznanie warunków życia roślin w różnych ekosystemach (łąka, miedza, las)
- Umiejętność rozpoznawania różnych gatunków roślin
- Kształcenie umiejętności klasyfikacji podstawowych roślin rolniczych
- Poznanie zastosowania niektórych roślin w medycynie, kosmetologii i kuchni
- Kształcenie pojęć: ekosystem, napar, wywar, nalewka, syrop, macerat, maść, kompres, kąpiel lecznicza
- Poznanie zasad sporządzania różnych leków z roślin
- Umiejętność przygotowania np. naparu, wywaru, maści
- Umiejętność sporządzania zielnika
- Poznanie zachowań bocianów, ptaków żerujących w ekosystemie łąki
- Zbieranie informacji o stanie bociana białego na terenie gminy Błazowa
- Kształcenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji
- Kształcenie umiejętności prowadzenia prostych ćwiczeń laboratoryjnych mających na celu ocenę czystości wody, gleby i powietrza w najbliższym otoczeniu ucznia
- Kształcenie umiejętności korzystania z mikroskopu
- Doskonalenie umiejętności korzystania z kompasu
- Kształcenie umiejętności posługiwania się aparatem fotograficznym, kamerą

- Kształcenie umiejętności dokumentowania i wyciągania wniosków z obserwacji, ćwiczeń laboratoryjnych i zajęć terenowych
- Wyszukiwanie ciekawych obiektów przyrodniczych położonych na terenie gminy Błazowa
- Kształcenie umiejętności współpracy w grupie

Wychowawcze:

- Uważliwienie uczniów na piękno przyrody
- Kształcenie nawyku poszanowania przyrody i dbania o nią
- Uświadomienie uczniom jak duży wpływ ma człowiek na przyszłość środowiska przyrodniczego
- Zwrócenie uwagi, że czystość środowiska przyrodniczego wpływa na zdrowie ludzi

Zajęcia 1

Temat: „Od ziola do apteki natury”

Cele:

- Umiejętność rozpoznawania różnych gatunków roślin
- Poznanie zasad zbioru i warunków suszenia roślin
- Kształcenie umiejętności klasyfikacji podstawowych roślin rolniczych
- Umiejętność sporządzania zielnika
- Uwrażliwienie uczniów na piękno przyrody
- Kształcenie nawyku poszanowania przyrody i dbania o nią
- Poznanie warunków życia roślin w różnych ekosystemach (łąka, miedza, las)

Przebieg zajęć:

1. Zaznajomienie uczniów z celami programu
2. Podanie metod pracy
3. Informacja o zbieraniu i suszeniu roślin
4. Wycieczka na łąkę - ekosystem łąka w jesieni (lub do suszarni ziół)
5. Wykonywanie zadań według karty nr 1

Zajęcia 2

Temat: Ekosystem łąka, miedza w jesieni.

Cele:

- Poznanie warunków życia roślin w różnych ekosystemach (łąka, miedza, las)
- Umiejętność rozpoznawania różnych gatunków roślin
- Kształcenie umiejętności klasyfikacji podstawowych roślin rolniczych
- Poznanie nazw roślin leczniczych
- Kształcenie umiejętności korzystania z mikroskopu
- Doskonalenie umiejętności korzystania z kompasu
- Kształcenie nawyku poszanowania przyrody i dbania o nią
- Zwrócenie uwagi, że czystość środowiska przyrodniczego wpływa na zdrowie ludzi

Przebieg zajęć:

1. Wyszukiwanie w kluczu do oznaczania roślin, Internecie (strony Wikipedia, Google) informacji, które rośliny zbieramy w jesieni
2. Odszukanie i zebranie roślin leczniczych (owoce, fr. części nadziemnej – liście łądygi)
3. Obserwacja pod mikroskopem nasion zebranych roślin

Zajęcia 3.

Temat: Jakie rośliny są roślinami leczniczymi?

Cele:

- Kształcenie umiejętności prowadzenia prostych ćwiczeń laboratoryjnych mających na celu ocenę czystości wody, gleby i powietrza w najbliższym otoczeniu ucznia
- Kształcenie umiejętności dokumentowania i wyciągania wniosków z obserwacji, ćwiczeń laboratoryjnych i zajęć terenowych
- Kształcenie umiejętności korzystania z mikroskopu
- Uświadomienie uczniom jak duży wpływ ma człowiek na przyszłość środowiska przyrodniczego
- Zwrócenie uwagi, że czystość środowiska przyrodniczego wpływa na zdrowie ludzi

Przebieg zajęć:

1. Odszukiwanie informacji jak powinno wyglądać środowisko przyrodnicze, z którego zbieramy rośliny lecznicze
2. Obserwacja porostów podczas wycieczki po najbliższej okolicy
3. Badanie czystości wody w warunkach laboratoryjnych (załącznik 1, 2, 3, 4)
4. Wyciąganie wniosków dotyczących czystości środowiska przyrodniczego Błazowej .

Zajęcia 4.

Temat: Ekosystem łąka na wiosnę.

Cele:

- Poznanie warunków życia roślin w różnych ekosystemach (łąka, miedza, las)
- Umiejętność rozpoznawania różnych gatunków roślin
- Kształcenie umiejętności klasyfikacji podstawowych roślin rolniczych
- Poznanie nazw roślin leczniczych
- Uwrażliwienie uczniów na piękno przyrody
- Kształcenie nawyku poszanowania przyrody i dbania o nią

Przebieg zajęć:

1. Informacja o zbieraniu roślin na wiosnę (które części roślin zbieramy na wiosnę?)
2. Zbieranie roślin leczniczych w okresie wczesnej wiosny i ich klasyfikacja
3. Oglądanie za pomocą lupy i mikroskopu zebranych okazów
4. Jakie rośliny zebrane na wiosnę możemy wykorzystać w domowej apteczce? - odszukiwanie w kluczu do oznaczania roślin właściwości niektórych roślin.
5. Dokumentowanie fotograficzne roślin

Zajęcia 5.

Temat: Z Afryki do Polski.

Cele:

- Poznanie zachowań bocianów, ptaków żerujących w ekosystemie łąki
- Zbieranie informacji o stanie bociana białego na terenie gminy Błazowa
- Kształcenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji
- Kształcenie nawyku poszanowania przyrody i dbania o nią

Przebieg zajęć:

1. Odnajdywanie bocianich gniazd na terenie wyznaczonych miejscowości.
2. Zaznaczanie gniazd zasiedlonych przez bociany na mapie gminy
3. Obserwacja przy pomocy lornetki bocianiego gniazda
4. Jak żyją bociany? (gniazda, piskłeta, żywienie, wędrówki na zimę)
5. Wskazywanie na mapie trasy przelotu bocianów
6. Odnajdywanie w Internecie informacji o bocianach

Zajęcia 6.

Temat: Sporządzanie leków z roślin leczniczych.

Cele:

- Poznanie zastosowania niektórych roślin w medycynie i kosmetologii
- Kształcenie pojęć: ekosystem, napar, wywar, nalewka, syrop, macerat, maść, kompres, kąpiel lecznicza
- Poznanie zasad sporządzania różnych leków z roślin
- Umiejętność przygotowania np. naparu, wywaru, maści
- Kształcenie umiejętności współpracy w grupie
- Zwrócenie uwagi, że czystość środowiska przyrodniczego wpływa na zdrowie ludzi

Przebieg zajęć:

1. Omówienie rodzajów leków roślinnych (napar, wywar, syrop, macerat, sok, herbatka, kompres, kąpiel lecznicza, inhalacja)
2. Podział uczniów na 5 grup i przydzielenie każdej z grup wyznaczonej rośliny (np. pokrzywa, szalwia, krwawnik, mniszek lekarski, łopian)
3. Zebranie przez poszczególne grupy świeżych roślin
4. Odszukiwanie informacji na temat wyznaczonej rośliny – działanie lecznicze tej rośliny, rodzaje leku.
5. Sporządzanie leku z tych roślin
 - sok z pokrzywy (mielenie rośliny w maszynce do mięsa i uzyskanie soku)
 - sok z szalwii (jw.)
 - sok z krwawnika (jw.)
 - sok z mniszka lekarskiego (jw.)
 - sok z łopianu (jw.)lub maści nagietkowej / rumiankowej (rozpuszczanie w kąpeli wodnej masła, mieszanie go z rozartym nagietkiem / rumiankiem, studzenie)
6. Sporządzanie etykiety leku (nazwa, rodzaj leku, zastosowanie, sposób użycia)

Zajęcia 7.

Temat: Świat leczniczych roślin.

Cele:

- Umiejętność rozpoznawania różnych gatunków roślin
- Kształcenie umiejętności klasyfikacji podstawowych roślin rolniczych
- Doskonalenie umiejętności korzystania z kompasu
- Poznanie zastosowania niektórych roślin w medycynie i kuchni
- Wyszukiwanie ciekawych obiektów przyrodniczych położonych na terenie gminy Błazowa
- Kształcenie nawyku poszanowania przyrody i dbania o nią
- Uświadomienie uczniom jak duży wpływ ma człowiek na przyszłość środowiska przyrodniczego
- Zwrócenie uwagi, że czystość środowiska przyrodniczego wpływa na zdrowie ludzi

Przebieg zajęć:

1. Odszukiwanie w środowisku naturalnym roślin leczniczych występujących na obszarze gminy Błazowa
2. Klasyfikowanie ich
3. Dokumentowanie fotograficzne
4. Rośliny lecznicze w kuchni

Zajęcia 8.

Temat: Przedstawienie wyników swojej pracy.

Cele:

- Kształcenie umiejętności dokumentowania i wyciągania wniosków z obserwacji, ćwiczeń laboratoryjnych i zajęć terenowych
- Kształcenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji
- Wyszukiwanie ciekawych obiektów przyrodniczych położonych na terenie gminy Błazowa
- Kształcenie umiejętności posługiwania się aparatem fotograficznym, kamerą
- Uwrażliwienie uczniów na piękno przyrody
- Kształcenie nawyku poszanowania przyrody i dbania o nią
- Uświadomienie uczniom jak duży wpływ ma człowiek na przyszłość środowiska przyrodniczego
- Zwrócenie uwagi, że czystość środowiska przyrodniczego wpływa na zdrowie ludzi

Przebieg zajęć:

1. Porządkowanie kart z zasuszonymi roślinami
2. Zebranie kart z zasuszonymi roślinami
3. Ciekawe obiekty przyrodnicze udokumentowane fotograficznie z terenu gminy, omówienie ich
4. Ankieta ewaluacyjna